

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.22.015/2016/6.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Nikházy és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nikházy László ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Tucsek Gábor és dr. Oláh Éva ügyvéd

A per tárgya:

Élettársi közös vagyon megosztása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Tiszaújvárosi Járásbíróság 3.P.20.128/2014/46.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.509/2016/4.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 774.000 (hétszázhetvennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és az alperes 2003 szeptemberében újsághirdetés útján ismerkedtek meg egymással. A felperes M.-on élt, az alperes a korábbi házastársával közös tulajdont képező bogácsi ingatlanban lakott. Az alperes és volt házastársa között a házastársi közös vagyon megosztására 2004. évben került sor, ekkor - a megosztás eredményeként - az alperes tulajdonába került a S., B. út 4. szám alatti ingatlan. Az alperes az ingatlanban 2007-ig családi, baráti segítséggel felújítási munkálatokat végzett, annak költségeit a

saját vagyonából (megtakarításából) fedezte.

- [2] A felperes ápolónőként dolgozott, havonta átlagosan 100.000 forint jövedelemmel rendelkezett, 2012 szeptemberében ment nyugdíjba. Az alperes a 2009. évi nyugdíjazásig a M. Rt. t.-i telepén volt művezető, munkaviszonya mellett olajütő kisiparosként is tevékenykedett. A M. Rt.-től dolgozói részvénycsomagot kapott, amelyből jelentős megtakarítása származott. Az alperes a felperesnek 2004-ben 700.000 forint kölcsönt adott, amelyet a felperes - az alperes többszöri kérésére - 2007-ben fizetett vissza és pénzt kölcsönzött a felperes fiának is. Az alperes több alkalommal a munkájával segítette a felperesnek: a m.-i ingatlanban fűvet nyírt, permetezett, kerítést javított.
- [3] 2008 februárjában a felperes az alperes s.-i ingatlanába költözött, ezt követően a peres felek életvitelszerűen ott éltek. A lakcímnnyilvántartó adatai szerint a felperes 2008. február 26-tól 2012. december 19. napjáig lakott az ingatlanban.
- [4] A felek az összeköltözést követően pénzügyileg elkülönülten gazdálkodtak. Az ingatlan összes rezsiköltségét, továbbá a heti nagyobb bevásárlásokat az alperes fedezte, a nyaralások és a külföldi utazások kiadásait ő fizette, a felperes a napi kiadásokhoz nem járult hozzá. Mindkét fél saját bankszámlával rendelkezett, egymás számlájához hozzáférésük nem volt. 2010-ben a felperes megbetegedett, a kezelések költségeit az alperes fizette. A felek között a kiadások egyoldalú viselése miatt számos vita alakult ki és miután az alperes elvárásainak a felperes háztartás vezetése sem felelt meg, 2012-ben felszólította a felperest, hogy költözzön el. A felperes végül 2012 decemberében költözött el, a kapcsolatuk alatt megtakarított 2.000.000 forint felhasználásával T.-ban egy bérházi ingatlant vásárolt.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 7.741.666 forint, valamint ezen összegnek a 2013. január 1. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű kamatai megfizetésére. Keresete jogcímét az 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 578/G. § (1) bekezdésére alapította, mivel az az alperessel 2003 szeptemberétől 2012 decemberéig élettársi kapcsolatban éltek.
- [6] A felperes keresete megalapozásául előadta, hogy az alperessel a megismerkedésük után rövid idővel - 2003. szeptemberben - élettársi kapcsolatot létesítettek. A házastársi közös vagyonból az alperes tulajdonába kerülő s.-i ingatlanba 2004 áprilisában együtt költöztek be és azt követően - a kapcsolatuk 2012. decemberi megszakításáig - folyamatosan, közös háztartásban, érzelmi közösségben együtt éltek. Az érzelmi közösségük, az együttlakásuk mellett az alperessel közösen gazdálkodtak, közös célok érdekében együttműködtek, tehát az élettársi kapcsolat kritériumai megvalósultak.

- [7] A felperes a közös gazdálkodást arra alapította, hogy az ingatlanban jelentős mértékű értékemelő felújítási, átalakítási munkálatokat végeztek. Egy melléképületből garázst, a közösen vásárolt lakóautónak egy másik helyiséget alakítottak ki, szaunát építettek, rendbe hozták a kertet, szalonnasütő, fapagoda, sziklakert készült. A főépületben teljes felújítást végeztek: nappalit alakítottak ki, a mennyezetet gipszkartonozták, ajtókat, ablakokat cseréltek, a fürdőszobát átalakították, a fűtést korszerűsítették, parkettáztak, járólapoztak, külső-belső festés is történt. Az életközösség fennállása alatt számos bútort és lakberendezési tárgyat, nagy értékű ingóságokat vásároltak.
- [8] A beruházások mellett támogatták az alperes gyermekeit is: ifjabb alperes P. M.-nek kölcsönadtak 3 és fél millió forintot telekvásárlásra, 2 és fél millió forintot mobilház megvételére, a kölcsönöket nem kapták vissza.
- [9] A fenti tevékenységek eredményeként az élettársi kapcsolatuk időtartama alatt 23.225.000 forint vagyongyarapodás történt, amelyből - a szerzésben való közreműködésének 1/3 arányára figyelemmel - 7.741.666 forint illeti meg.
- [10] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Cáfolta, hogy a felperessel 2004-től együtt laktak volna, 2008-ig két-három hetente találkoztak, alkalmanként együtt nyaraltak, kirándultak, a barátainak, családjának is mint a barátnőjét mutatta be. A felperes a felújítási munkákhoz sem anyagilag, sem egyéb segítséggel nem járult hozzá, nem is lakott az ingatlanban. Az alperes nem vitatta, hogy a felperes 2008 februárjában hozzá költözött, együttlakásuk azonban még nem alapozza meg az élettársi kapcsolatot: a felperessel ugyanis gazdasági közösséget nem hoztak létre, nem voltak közös gazdasági céljaik, főleg nem gazdálkodtak közösen. Az együttlakásuk alatt minden kiadást ő fizetett, a felperes anyagilag semmihez nem járult hozzá, sőt az együttlakásuk négy éves időszaka alatt a csekély jövedelméből 2.000.000 forint megtakarításra tett szert, ebből - illetve a tőle kért (és a jelen perben viszontkeresettel igényelt) 750.000 forint kölcsönből - tudott az elköltözésekor lakást vásárolni. Jövedelmeikkel külön rendelkeztek, önálló bankszámlájuk volt, amelyhez a másik fél nem fért hozzá. Az alperes okirattal igazolta a saját megtakarításai tényét és összegét, a munkabére (és járulékai mellett) ugyanis 20 éven keresztül olajütő kisipari tevékenységet folytatott, amelyből jelentős saját vagyoni megtakarítása származott. Az ingatlan felújításának pénzforrása a megtakarítása volt, a munkákat a testvérével, a fiával és a szomszédjával együtt végezték, akik ellenérték nélkül, szíves-szorgból dolgoztak vele.

Az első- és másodfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította.
- [12] Megállapította, hogy a jogvita elbírálására irányadó Ptk. 578/G. §

(1) bekezdése (a másodfokú bíróság által helyesen korrigált Ptk. 685/A. §-a) szerint az élettársi kapcsolat lényeges jellemzői az érzelmi összetartozás ténye, annak harmadik személyek előtti nyilvánvalósága, a közös háztartás fenntartása, valamint a gazdasági közösség.

- [13] A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárásban a törvény (konjuktív) fogalmi elemeit külön-külön vizsgálta és arra a következtetésre jutott, hogy a felek kapcsolata nem érte el a jogi következménnyel járó élettársi kapcsolatnak megfelelő szintet. A felperesnek az érzelmi kapcsolat bensőségeességét összeköltözésükig (2008. február) nem sikerült bizonyítania. Önmagában az, hogy többször jelentek meg baráti rendezvényeken, vagy hogy a felperes az alperesi kerti sütögetéseknél jelen volt, az élettársi kapcsolat érzelmi bensőségeességét még nem alapozza meg, ahogy azt a közös programok, nyaralások, külföldi utak sem igazolják. A felek harmadik személyek felé a kölcsönös együttélési szándékukat sem juttatták kifejezésre. Az alperes több alkalommal vitte dolgozni a felperest, illetve ment érte, a peradatok alapján azonban a családtagjainak, gyermekeinek, rokonainak nem mint az élettársát, hanem mint a barátnőjét mutatta be. Az elsőfokú bíróság szerint a felperes 2008. februári beköltözése jelentette az érzelmi összetartozásuk kifejezését, azt követően a felek közötti érzelmi kapcsolat, illetve annak kinyilvánítása megállapítható.
- [14] A felperes 2008 februárjáig a közös lakásban való együttélést nem bizonyította, a tanúvallomások az életvitelszerű ottlakására vonatkozó állítását nem támasztották alá.
- [15] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság a bensőséges érzelmi kapcsolatot, az közös háztartásvezetést csak 2008 februárjától ítélte bizonyítottnak, ezért ettől kezdődően vizsgálta a felek közös gazdálkodásának fennállását. Rámutatott arra, hogy az élettársi kapcsolat megállapíthatósága szempontjából döntő jelentősége van a gazdasági közösség fennállásának, illetve hiányának. A gazdasági közösség fogalma magában foglalja a felek közös célok érdekében való együttműködését, az általuk szerzett jövedelmek erre történő felhasználását, a közös közreműködéssel, közös vagyon megszerzésére irányuló szándékot, amelynek érdekében a felek egymást támogatva, együttesen járnak el. A perbeli bizonyítékok alapján pedig a felperes ilyen gazdálkodási tevékenységet, együttműködést, a jövedelmek közös célok érdekében történő felhasználását nem tudta bizonyítani.
- [16] Az elsőfokú bíróság a csatolt bankszámlakivonatokat alapján azt állapította meg, hogy a felperes a háztartásvezetés, az együttlakás anyagi fedezetéhez lényegében nem járult hozzá. Jövedelmét félretette (megtakarította), a bankszámláján ugyanis a havi egy-két, alkalmi készpénzkivétől eltekintve pénzforgalom nem mutatható ki. Az együttlakás négy éve alatt a havi (átlagos) 100.000 forint jövedelméből 2.000.000 forint megtakarítást eszközölt, amelyet elkülönülten kezelt. Ezzel szemben az alperes egyrészt igazolta a jelentős összegű saját vagyonát, másrészt a bankszámlája

forgalmából egyértelműen megállapítható, hogy az együttlakás összes költségét ő finanszírozta, ezt egyébként a tanúvallomások is alátámasztottak.

- [17] A perben a felperes a közös célok érdekében való együttműködést sem bizonyította. Az ingatlan felújítása 2008-ra befejeződött, a felperes ahhoz való anyagi hozzájárulása nem állapítható meg, a bizonyítékok alapján a beruházások forrását kizárólag az alperes saját vagyona képezte. A perben arra sincs adat, hogy a feleknek egyéb (más) gazdasági tevékenységet meghatározó célkitűzéseik voltak és ennek megvalósításához teljes körűen együttműködtek (volna).
- [18] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság az élettársi közös vagyon megosztására irányuló keresetet elutasította, mivel annak jogalapja - az élettársi kapcsolat ténye - nem nyert bizonyítást. Az elsőfokú bíróság elutasította az alperes 750.000 forint megfizetésre való viszontkereseti kérelmét is.
- [19] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét (az alperesi viszontkeresetet) nem érintette, fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.
- [20] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezését megalapozatlannak ítélte. A felperes keresete ugyanis azon alapult, hogy az alperessel 2003 szeptemberétől 2012 decemberéig élettársi kapcsolatban éltek és közösen hozták létre - részben az alperes tulajdonát képező ingatlanon történő beruházás miatti értékemelkedés folytán, részben a közösen vásárolt ingóságok alapján - egy több, mint 23.000.000 forint értékű vagyonszaporulatot, amelynek az 1/3 része (annak megszerzésében való közreműködése alapján) őt illeti. A Pp. 164. § (1) bekezdésének főszabálya alapján a felperest terhelte keresete jogalapjának, az élettársi kapcsolat tényének bizonyítása.
- [21] Az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen feltárta, a bizonyítékokat okszerűen értékelte, ebből következően megalapozott a döntése is.
- [22] A Ptk. 685/A. §-a alapján az élettársi kapcsolat tényének fogalmi elemei: a közös háztartás, az érzelmi és gazdasági közösség. Az elsőfokú bíróság a fenti fogalmi elemek közül az érzelmi kapcsolat és a közös háztartásban élés megvalósulását 2008-tól bizonyítottanak ítélte, a felperes viszont az élettársi kapcsolat meghatározó elemét, a gazdasági közösség meglétét nem bizonyította.
- [23] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelésével. Rámutatott arra, hogy a tanúvallomásokból a gazdasági közösség fennállására megalapozott következtetést nem lehetett levonni. A felperes a személyes előadásában maga sem állította a közös gazdasági cél fennállását. Olyan tényelőadást sem tett, hogy ennek érdekében rendelkezésre bocsátott volna bármiféle összeget és ezt - a közös gazdasági cél elérése érdekében - közösen kezelték (volna). Fel sem merült tehát, hogy a felperes a közös gazdálkodáshoz hozzájárult, a megtakarítását, vagy havi fix

összeget közös rendelkezésre bocsátott. A felperes a havi jövedelmét 100.000 forint összegben határozta meg, holott a bankszámlakivonatok többször csak havi 70.000-80.000 forint jövedelmet támasztanak alá. A 2014. október 2. napján megtartott tárgyalási nyilatkozata szerint ebből a (havi) jövedelemből tudta a kapcsolatuk megszűnésekor rendelkezésére álló 2.000.000 forint összeget megtakarítani. A mindennapi megélhetéshez szükséges bevásárlások az alperesi folyószámlán követhetők nyomon, a felperesi folyószámla kimutatásból ugyanis csak havi eseti (1-2 alkalom) készpénz kivétele dokumentált, a kivét közös felhasználására sincs adat. Azt sem lehetett megállapítani, hogy a felperes a mindennapi megélhetéshez egyáltalán hozzájárult-e, az alperes tagadásával szemben ugyanis ezt nem bizonyította. Az a körülmény, hogy közös háztartásban éltek és annak terhére hol a munkavégzéssel, hol a mindennapi megélhetéshez szükséges javak rendelkezésre bocsátásával viselték, még nem eredményezi - különösen a vagyonszaporulat mértékére tekintettel - a gazdasági közösség megállapíthatóságát. A perben pedig a felperes - a megtakarítására figyelemmel - az általa igényelt vagyonszaporulat és az állított vagyoni hozzájárulás összefüggésére (arányára) magyarázatot nem adott.

- [24] A közös gazdálkodás hiányát támasztja alá a felperesnek az alperes anyagi természetű és rendszeres elszámoltatására vonatkozó állítása is. A felperes sérelmezte, hogy az alperes a műtétjénél az utazási költséggel elszámoltatta: a benzinköltséget elkérte és ő ezt kifizette (7. sorszámú jegyzőkönyv). Arra is rendelkezésre állt peradat, hogy az alperes 700.000 forint kölcsönt adott a felperesnek, amelyet később visszafizetett. Ezek a körülmények pedig már önmagukban is elegendőek annak megállapításához, hogy a felek között a gazdasági közösség (a közös gazdálkodás) nem állt fenn.

A felülvizsgálati kérelem

- [25] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően helyezze hatályon kívül és a felperes keresetének teljes körűen adjon helyt. Másodlagosan azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítsa. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Ptk. 685/A. §-a, illetve a Pp. 195. § (7) bekezdésébe ütközésére alapította.
- [26] Felülvizsgálati kérelmének érvelése szerint az eljárás bíróságok jogszabálysértően utasították el a keresetét. Tévesen állapították meg, hogy az alperessel csak 2008 februárjától éltek közös háztartásban, érzelmi közösségben. Az eljárás bíróságok nem indokolták meg, hogy 2003 szeptemberétől fennálló kapcsolatuk minek minősül, illetve mi az a többletelem, ami miatt 2008-ra az érzelmi

kapcsolatuk minősége megváltozott.

- [27] A perben számos fényképfelvétellel bizonyította az ingatlanban 2004-től kezdődő együttlakásuk tényét és az alperesi beruházáshoz a fizikai munkájával való hozzájárulását. Bizonyította, hogy az alperessel együttes életvezetését a közös otthon kialakítása - ezzel összefüggésben az ingatlan átalakítása - mint közös gazdasági cél motiválta és ezzel az alperes vagyongyarapodását előidézték. Az eljárás bíróságok a csatolt fényképfelvételek mellőzésével a bizonyítási eljárás adatai ellenére kizárólag a lakcímnnyilvántartó adatait vették figyelembe, amikor 2008. év február hónapban határozták meg az ingatlanba való költözését. Önmagában ugyanis a lakcímnnyilvántartó adataiból a tényleges (korábbi) ottlakásra, illetve annak hiányára - ezzel összefüggésben a közös háztartásban élésre - következtetés nem vonható le.
- [28] A bíróságok ráadásul a bejelentési adatokat tévesen is értékelték. A kormányhivatal igazolása szerint a felperes 2005. szeptember 13. napjától 2007. szeptember 13. napjáig, majd 2008. február 26-tól 2012. december 19-ig volt bejelentkezve az alperes s.-i ingatlanába. A két intervallum közötti csekély időbeli megszakításra is csak azért került sor, mert a felperesnek nem volt tudomása a lakcím bejelentés kétévenkénti kötelező meghosszabbításáról. A jogerős ítélet az közös háztartásban élést a lakcím bejelentési adatokra alapította, ebből pedig logikailag az következik, hogy 2005 szeptemberétől az együttlakás ténye bizonyított. A fenti okirat mellőzése sérti a Pp. 195. § (7) bekezdését, mert mint közokirat az ellenkező bebizonyításáig valódinak kell tekinteni. Az eljárás bíróságok a fenti közokiratot figyelmen kívül hagyták, holott az az ügy megítélése szempontjából releváns információt tartalmazott, ennek indokát nem jelölték meg és ezzel megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogot is.
- [29] A felek kapcsolatát az együttélés teljes időtartama alatt gazdasági téren is a kölcsönös együvé tartozás és a kölcsönös felelősségvállalás jelentette. Az alperes 2004 februárjában költözött a volt házastársi közös vagyont képező s.-i ingatlanba, ahol azonnal felújítási munkálatokba kezdett. A felújítási munkálatok 2007. évig elhúzódtak, ezeket családi, baráti segítséggel, saját anyagi fedezettel valósította meg. Az eljárás bíróságok azonban figyelmen kívül hagyták, hogy ez a családi segítség magába foglalta a felperesnek az alperes oldalán - társként - végzett aktív tevékenységeit, amelynek célja a közös otthon megteremtése volt. Az alperes ingatlanán végzett beruházásoknál a fényképekkel is igazolt felperesi jelenlét - az eljárás bíróságok értékelésével szemben - bizonyítja a felek közös célok érdekében végzett közös gazdasági tevékenységét.
- [30] A felperes álláspontja szerint a gazdasági közösség fennállását nem zárja ki az egymással kapcsolatban levő felek egyikének a különvagyona terhére történt kifizetések, az esetleges ajándékvásárlás, éppen ellenkezőleg, az ilyen vásárlások is a kapcsolat érzelmi elmélyülését igazolják. Az élettársi kapcsolat

gazdasági oldalát ugyanis nem az dönti el, hogy az egyes, kivételes kiadásokat melyik fél viseli, hanem az, hogy a mindennapok során hogyan gazdálkodnak. A felperes az építkezés munkálataiban részt vett, vezette a háztartást, a háztartás költségeihez hozzájárult, ezáltal a peres felek egymásért való kölcsönös felelősségtudatát és kapcsolatának élettársi jellegét minden kétséget kizáróan bizonyította. Téves következtetést vontak le az eljárás bíróságok a bankszámlákból is. Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes bankszámlájáról készpénz felvételek, míg az alperes bankszámlájának terhére vásárlásokra utaló kifizetések és készpénzfelvételek történtek. Az eljárás bíróságok azonban a készpénzfelvételek indokait nem vizsgálták, ezzel szemben a gazdálkodás közös voltát nem találták megállapíthatónak.

[31] A felperes összefoglaló érvelése szerint az eljárás bíróságok nemcsak a kapcsolat kezdő időpontját jelölték meg tévesen, de még a felek közös gazdálkodását is úgy értékelték, hogy a részéről teljesített esetenkénti kifizetések kizárják a közös vagyon létrejöttét. A fentiekből következően tehát tévesen foglaltak állást, amikor az egy lakásban lakó és érzelmi közösségben élő feleket önálló gazdálkodónak tekintették és az élettársi kapcsolat hiányát állapították meg.

[32] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta. Álláspontja szerint a felperes a konkrét jogszabályhely és jogszabálysértés megjelölése nélkül valójában az eljárás bíróságok mérlegelési tevékenységét támadja. Az eljárás során az elsőfokú bíróság széles körű bizonyítást folytatott le és az irányadó bírói gyakorlatnak megfelelően határozta meg az élettársi kapcsolat konjunktív feltételeit. Az eljárás bíróságok a bizonyítékok értékelésével helyesen jutottak arra a következtetésre, hogy a felperessel való kapcsolatban a gazdasági közösség ténye hiányzik, saját jövedelmeikkel önállóan rendelkeztek, harmadik személyek irányában nem juttatták kifejezésre kölcsönös, együttélési szándékukat. A felperes - ahogy erre a másodfokú bíróság helytállóan rá is mutatott - nem tett a közös gazdasági célok meglétére tényelőadást, a perben pedig bizonyítást nyert, hogy még a hétköznapi kiadásokhoz sem járult hozzá. A felperes személyes előadása alapján tehát fel sem merült a per során az, hogy bármilyen mértékű megtakarítást, vagy havi összeget a közös célok érdekében rendelkezésre bocsátott. A bankszámlakivonatok, a tanúvallomások ezt az előadását igazolták is: a közös gazdálkodáshoz nem járult hozzá, jövedelmét megtakarításként félretette. A felperesnek a lakcímbejelentésre vonatkozó állítása pedig nem releváns, mivel az eljárás bíróságok a keresetet az élettársi kapcsolat fogalmi elemei közül a gazdasági közösség hiánya miatt utasították el.

A Kúria döntése és jogi indokai

[33] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a

felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül.

- [34] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [35] A Ptk. 685/A. §-a definiálja az élettársak fogalmát: szükségesnek tekinti a felek érzelmi és gazdasági közösségét, valamint azt, hogy közös háztartásban éljenek. Az egységes ítélkezési gyakorlat szerint a Ptk. fogalmi meghatározása „feltételezi a felek közös lakásban való együttélését, a közös háztartás fenntartását, a felek közötti érzelmi és gazdasági közösség fennállását, valamint azt is, hogy a harmadik személyekkel szemben összetartozásukat minden vonatkozásban felvállalják. A fenti tényállási elemek együttes megvalósulása esetén az életközösség fennállását meg kell állapítani” (Pfv.II.20.759/1993/4.). Ebből következően az élettársi életközösség tényének megállapításához (ellentétben a házassági életközösséggel) mindhárom fogalmi elem együttes fennállásának a bizonyítottasága szükséges, ezek bármelyikének hiánya miatt – a felek eltérő megállapodása, vagy speciális élethelyzete nélkül – az élettársi életközösség nem állapítható meg.
- [36] A perbeli esetben az eljáró bíróságok a keresetet az élettársi kapcsolat egyik fogalmi eleme – a gazdasági közösség – bizonyítatlansága miatt utasították el. A bíróságok 2008-tól kezdődően a felek érzelmi összetartozását, közös lakásban való együttélését bizonyítottnak ítélték, a jogvita elbírálásánál azonban a gazdasági közösség fennállása hiányának döntő jelentőséget tulajdonítottak. A jogerős ítélet álláspontja szerint a felek között sem közös gazdasági cél, sem az annak érdekében való együttműködés nem valósult meg: a felek a jövedelmeikkel önállóan rendelkeztek, a felperes az anyagi hozzájárulását a mindennapi életvitel költségei fedezéséhez, az alperes beruházásához maga sem állította. A közös gazdálkodás fennállása pedig – mivel az értelemszerűen mindkét fél részéről vagyoni, jövedelmi hozzájárulást feltételez – az anyagi hozzájárulás hiányban nem állapítható meg.
- [37] A Kúria osztotta a jogerős ítéletben kifejtetteket, azt nem ismétli meg.
- [38] Az ítélkezési gyakorlat részletesen kidolgozta a felek közötti gazdasági közösség fogalmának tartalmát és – ahogy arra a jogerős ítélet helyesen rámutatott – az élettársi kapcsolat megállapítása körében a fennállásának meghatározó jelentőséget tulajdonít. A gazdasági közösség fogalmának értelmezésével húzta meg azt a jogi határt, amely a közös háztartásban élő, egymással érzelmi kapcsolatban álló és a külvilág felé ezt ki is nyilvánító, a hétköznapi értelemben élettársaknak tekintett felek együttélését elkülöníti a jogkövetkezményekkel járó élettársi kapcsolat tényhelyzetétől. A gazdasági együttműködés megvalósulásához ugyanis a szoros érzelmi kapcsolatban élő felek mindennapokban megvalósuló kölcsönös támogatása, segítsége még nem elegendő, az élettársi kapcsolatnak az egymás számára a mindennapokban nyújtott segítségen a közös háztartás vezetés tényén túl kell mutatnia

(Pfv.20.640/2001., BH1998.83.).

- [39] Az elengedhetetlenül szükséges gazdasági közösség körében két konjunktív fogalmi elemnek van döntő jelentősége: a felek a közös célok érdekében legalább hallgatólagos működjenek együtt és az általuk szerzett jövedelmet közös célra, közös vagyon megszerzés érdekében használják fel. Az ítélkezési gyakorlat a közös cél fogalmát szűken értelmezi, annak gazdasági tevékenységre és közös vagyon megszerzésére kell irányulnia, azaz a gazdasági együttműködésnek a közös vagyon gyarapítása a célja, függetlenül attól, hogy annak végeredménye pozitív (vagyongyarapodás) vagy negatív (vagyonvesztés) lett. A Kúria több jogeset kapcsán kifejtette: „csak akkor állapítható meg a gazdasági közösség, ha a felek nem csupán esetileg, egy-egy vagyontárgy megszerzésében, vagy az együttélés mindennapi kiadásai tekintetében működnek együtt, hanem a gazdasági tevékenységüket meghatározó célkitűzéseik az életközösség egész időtartama alatt közösek, ennek érdekében pedig teljes körű együttműködést tanúsítanak, jövedelmeiket közös céljaik érdekében együttesen használják fel” (Pfv.II.21.744/2004., BH1998.588.). A bíróság a felek tevékenysége, együttműködési szándéka a vagyoni eszközeikkel történő gazdálkodás módja, az azokkal való rendelkezés alapján következtethet arra, hogy a felek szándéka a vagyoni hozzájárulások közös vagyonba utalására, vagy ellenkezőleg, azok elkülönítésére irányult, ennek pedig döntő jelentősége van az élettársi kapcsolat fennállásának megállapíthatósága érdekében (BH1998.588.).
- [40] A perbeli esetben helyesen foglaltak állást az eljárt bíróságok abban, hogy a peradatok alapján a gazdasági közösség fenti két fogalmi eleme – a felek közötti hallgatólagos, közös célok érdekében történő együttműködés és a jövedelmek közös célra (vagyongyarapodásra) irányuló felhasználása – nem állapítható meg. A jövedelmek (vagyoni hozzájárulások) közös vagyonba utalásának szándékával szemben a peradatok a felek közötti vagyone elkülönítésre vonatkozó megállapodást bizonyítják. A felperes személyes előadása – a másodfokú bíróság helyes megállapítása szerint – a jövedelmek közös célra történő felhasználásával szemben ugyanis az elszámolások egymás közötti szoros jellegét bizonyítja. Ez pedig a közös gazdálkodás felperesi állítását alapjában kérdőjelezi meg. A felek a bevételeiket önállóan kezelték, a csatolt bankszámlakivonatok alapján a felperes saját jövedelmének – még részbeni – közös felhasználása sem bizonyított, az pedig, hogy a feleknek közös megtakarításuk lett volna, fel sem merült.
- [41] Helytállón mutatott rá a másodfokú bíróság arra is, hogy a jövedelmek közös célokra történő felhasználását a felperes saját előadása cáfolja: a jövedelmét megtakarította, azt a „közösbe” nem adta be. A peradatok alapján bizonyított, hogy az együttlakás összes költségét az alperes viselte, az ő jövedelméből finanszírozták az életvitelükkel kapcsolatos kiadásait. A felperes a saját bevételeivel még a hétköznapi kiadásokhoz sem járult hozzá, ez pedig a közös felhasználás megállapítását

fogalmilag kizárja. Ugyancsak a nyilatkozata bizonyítja, hogy az alperes beruházásának anyagi forrásához saját vagyonával nem járult hozzá, a közös otthon megteremtésének szubjektív feltételezése - az alperes tagadásával szemben - az előadása szintjén maradt. A beruházásnál való személyes jelenléte - a felek közötti hallgatólagos megállapodás bizonyítottsága hiányában - a közös vagyon gyarapodását, a közös célt nem bizonyítja, saját munkája értékének az esetleges szívességi tevékenységet meghaladó voltát pedig a felperes maga sem állította.

- [42] Az eljárás bíróságok a peradatokból - különösen a felperes személyes előadásából - helytállóan vonták le azt a következtetést, hogy a felperes a rá rótt bizonyítási kötelezettségnek nem tudott eleget tenni, nem bizonyította sem a közös gazdasági cél fennállását, sem azt, hogy ennek érdekében az alperessel kölcsönösen együttműködve, egymást támogatva és segítve jártak volna el.
- [43] Alappal mutatott rá az alperes arra, hogy a felperes lényegében az eljárás bíróságok bizonyíték értékelését sérelmezi. A felperes a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértését - mint jogszabályhelyet - nem jelölte meg, ezért a Kúria az eljárás bíróságok bizonyíték értékelését érdemben nem vizsgálta [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3., 4. pontja].
- [44] Ami pedig a Pp. 195. § (7) bekezdése szerinti közokirati bizonyíték értékelését illeti, annak az élettársi kapcsolat jogalapi megállapítása körében a gazdasági közösség hiánya miatt nincs relevanciája (ebből a szempontból mindegy tehát, hogy a felperes 2005-ben vagy 2008-ban költözött-e be az ingatlanba), ezért a felperesi bizonyíték értékelésének mellőzése az érdemi döntésre kihatással nem volt (Pp. 275. § (3) bekezdése).
- [45] A fentiek alapján a jogerős ítélet sem anyagi, sem eljárási jogszabályt nem sértett, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [46] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás megtartása nélkül bírálta el.
- [47] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján mérlegeléssel határozta meg.
- [48] A felperes az eljárás során teljes személyes költségmentességben részesült, ezért az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése szerinti felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

, 2017. május 16.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa

Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő